

REMISSYTTRANDE

2018-06-07

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och
transporträtt
Ju2018/01146/L3

Remissyttrande till SOU 2018:6 (Betänkandet Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott)

AIPPI Sverige har tagit del av betänkandet i SOU 2018:6, Betänkandet Grovt upphovsrättsbrott och grovt varumärkesbrott, och föreningen anser att det är av stor vikt med en skärpning av immaterialrättsbrott och har nedan begränsat sitt yttrande till utvalda delar där AIPPI Sverige anser det nödvändigt att ytterligare redogöra för sin bedömning.

Ändringen vad gäller åtalsreglerna för brott i upphovsrätten och varumärkesrätten

En central förändring i det nya lagförslaget är att åtalsreglerna ändras för brott enligt upphovsrättslagen och varumärkeslagen. Enligt förslaget ska det för åtal enligt båda lagarna krävas att "åtal är påkallat från allmän synpunkt". Det innebär att åtalsregeln för upphovsrättslagen skärps och det föreslås att inte bara målsäganden kan ange brottet till åtal, medan regeln för varumärkeslagen mildras och det föreslås att det finns ett längre krav på att det av "särskilda skäl" är motiverat.

AIPPI Sverige ställer sig positivt till att kraven för att väcka åtal vid varumärkesintrång lindras. Detta svarar väl mot det övergripande syftet bakom lagförslaget, dvs. att åstadkomma sanktionsreglering som proportionerligt bättre svarar mot det ökade samhällsproblem bl.a. piratkopiering blivit. AIPPI Sverige ser även rättssystematiska fördelar att jämställa varumärkesrätten och upphovsrätten. Från ett samhällsekonomiskt perspektiv saknas given anledning att ge upphovsrätten en särställning kontra varumärkesrätten. Vidare medföljer rättstekniska fördelar med likartade regler – det öppnar både för en bredare praxisbildning samt ett lättillgängliggörande av immaterialrätten.

Det finns emellertid en risk för att tillskärpningen av de upphovsrättsliga åtalsreglerna, trots föreslagen mildring i varumärkeslagen, i praktiken generellt kommer försvåra

President	Vice president	Skattmästare	Sekreterare	Webbmästare	Klubbmästare
<i>Sanna Wolk</i>	<i>Kristian Fredriksson</i>	<i>Jonas Westerberg</i>	<i>David Leffler</i>	<i>Kacper Szkalej</i>	<i>Anna Emelie Tarring Fyhrqvist</i>

möjligheterna att väcka immaterialrättsliga åtal. I många fall omfattas piratkopierade varor både av upphovsrätt och varumärkesrätt – åtalsregeln i upphovsrättslagen har i dessa fall underlättat för rättighetshavare att få åklagares uppmärksamhet. Med det nya förslaget kommer emellertid denna dörr att stängas.

I ljuset av förslagets grundläggande syfte ställer sig därför AIPPI Sverige inte bakom förslaget att den nuvarande åtalsregeln i upphovsrättslagen ändras, utan menar att motsvarande skrivning ska finnas i varumärkeslagen. De immaterialrättsliga skydden är många gånger viktiga för företagen och det finns flera mindre företag som inte har de ekonomiska förutsättningarna att få rättsläget fastställt, intrånget stoppat och eventuell ersättning för liden skada. För dessa rättshavare är straffbestämmelserna av stort intresse. Vidare kan det finnas ett allmänt intresse av att intrång beivras genom åtal i situationer när det är fråga om rena piratkopior av immaterialrättsligt skyddade varor. Principen med olika tillgång till det allmännas resurser på grund av det immaterialrättsliga objektet är därför diskutabel.

Avsaknad av harmonisering mot övriga industriella rättsskydd

AIPPI Sverige är av uppfattningen, att åtminstone det mönsterrättsliga straffskalorna ska utredas eftersom immaterialrätten kännetecknas av att parallella skydd är tillgängliga och för många företag har det ansetts som en klok och riktig strategi att söka skydda så många olika immaterialrättsliga aspekter hos en produkt som möjligt. Detta är många gånger till fördel för rättighetsinnehavaren eftersom överlappande skydd eller ett dubbelt (överensstämmande) skydd kan skapa flexibilitet och möjligheter. Det är alltså inte ovanligt att en produkt omfattas av flera immaterialrätter, särskilt vanliga är överlappningen upphovsrätt, mönsterrätt och varumärkesrätt för samma eller närliggande beståndsdelar i en produkt.

Beträffande upphovsrätt och mönsterrätt till formgivna produkter kan rättsverkningar av en sådan situation skapa praktiska problem när de straffrättsliga skalorna inte har harmoniserats. Enligt förslaget kommer endast upphovsrätten att eventuellt få skärpta straffskalor, men däremot har inte mönsterrätten beaktats. I praktiken är det registrerade mönsterskyddet dock enklare att hantera eftersom det finns en registrering att luta sig mot. Beträffande upphovsrätten, är det ett oregistrerat skydd vilket således redan på ett tidigt stadium kräver en mer omfattande utredning om en produkt över huvud taget omfattas av upphovsrätten. Detta kan bli särskilt aktuellt för designade möbler, som inte alltid omfattas av det upphovsrättsliga brukskonstskyddet.

AIPPI Sverige är därför av uppfattningen att en tilläggsutredning ska tillsättas, för att också utreda skärpta straffskalor i mönsterrätten.

President	Vice president	Skattmästare	Sekreterare	Webbmästare	Klubbmästare
<i>Sanna Wolk</i>	<i>Kristian Fredriksson</i>	<i>Jonas Westerberg</i>	<i>David Leffler</i>	<i>Kacper Szkalej</i>	<i>Anna Emelie Tarring Fyhrqvist</i>

Förverkande och beslag

Möjligheten till förverkande och beslag är väsentlig för effektivt beivrande av upphovsrättsintrång och varumärkesintrång. AIPPI Sverige tillstyrker därför utredningens förslag att all slags egendom som skäligen kan antas vara förverkad enligt upphovsrättslagen eller varumärkeslagen inklusive domännamn ska kunna tas i beslag.

Utredningens slutsats att gällande regler om förverkande och beslag kan tillämpas på domännamn utan ytterligare lagstiftningsåtgärder ger dock upphov till följande frågor.

Det behandlas inte uttryckligen i utredningen om det är möjligt att beslagta eller förverka rätten till domännamn som administreras av en aktör utanför Sverige eller när DNS-servern som hanterar information om domännamnet är belägen utanför Sverige. Utgångspunkten i folkrätten, och i enlighet med territorialitetsprincipen, är att det råder förbud för stater att vidta verkställighetsåtgärder inom andra staters territorier. Beslagtagande och förverkande är sådana verkställighetsåtgärder som i enlighet med territorialitetsprincipen i folkrätten som utgångspunkt inte får vidtas inom andra staters territorier (jfr SOU 2017:89 s. 443 ff och SOU 2017:100 s. 362 ff). Prövningen av om svensk jurisdiktion föreligger är typiskt sett rättsligt komplicerad och det kan det bli nödvändigt att ta hänsyn till ett flertal faktorer i det enskilda fallet, inklusive såvitt avser domännamn kopplingen till ett utländskt domännamsregister och möjligtvis även var DNS-servern är belägen i den mån detta går att fastställa. Det kan också bli relevant att undersöka i vilka länder som intrång begås och i vilken omfattning för att avgöra om det står i proportion till åtgärdens verkningar utomlands att beslagta eller förverka rätten till domännamnet. Som exempel kan det tänkas uppkomma situationer där webbplatsen – på vilken det påstås att intrång begås – riktar sig till ett flertal länder och endast har en svag koppling till Sverige. Dessa fall torde vara sådana av mer svårbedömd karaktär som lämpligast prövas av domstolen snarare än åklagaren.

Utredningen pekar på möjligheten att ansöka om rättslig hjälp enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål när egendomen finns i tredje land (s. 102). I lagens 3 kapitel finns allmänna bestämmelser om rättslig hjälp utomlands. Det bör här noteras att svenska åklagares möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands styrs av dessa staters internationella åtaganden och nationella lagstiftning (SOU 2017:100 s. 233).

I avsaknad av motsvarande lagstiftning utomlands som uppställer en skyldighet för utländska administratörer av domännamn att verkställa ett svenskt beslut om förverkande eller beslag av rätten till domännamn blir verkställigheten utomlands beroende av registreringsvillkoren för domännamnen. Som regel ingår det i villkoren till registreringstjänster att tillse att domännamnet inte utgör intrång i annans rättigheter

President	Vice president	Skattmästare	Sekreterare	Webbmästare	Klubbmästare
<i>Sanna Wolk</i>	<i>Kristian Fredriksson</i>	<i>Jonas Westerberg</i>	<i>David Leffler</i>	<i>Kacper Szkalej</i>	<i>Anna Emelie Tarring Fyhrqvist</i>

eller strider mot gällande författning. Enligt AIPPI Sverige kan det inte uteslutas att detta skulle kunna leda till svårigheter i samband med verkställigheten för det fall domännamnet strider mot svensk författning, men inte mot författningen i landet där domännamnet har registrerats hos administratören.

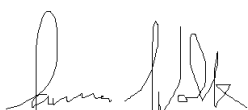
Enligt utredningens mening finns det även skäl att utgå från att administratören vidtar de åtgärder som behövs för att ta bort hänvisningar i namnservrarna som inte längre är tillåtna (s. 77). Det bör dock noteras att toppdomäner numera registreras av ICANN efter enskild ansökan. Det finns därmed inget principiellt hinder mot att en person eller ett företag registrerar en egen toppdomän och agerar som administratör till egna domännamn som sedermera blir föremål för förverkande eller beslag. Det finns i AIPPI Sveriges mening anledning att ifrågasätta om personer eller företag i sin roll som administratör av egna toppdomäner kommer vidta de åtgärder som behövs för att ta bort hänvisningar i namnservrarna som inte längre är tillåtna.

Förverkande och beslag av domännamn kan också väcka komplicerade frågor i gränslandet mellan immaterialrätt samt tryck- och yttrandefrihet när ett förverkande och beslag faller inom de formella tillämpningsområdena av TF och YGL. Det kan enligt AIPPI Sveriges i praktiken föranleda komplicerade rättsprocesser. AIPPI Sverige anser därför att frågorna ska utredas närmare före en lagstiftning genomförs.

***

Detta remissvar har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av professor Sanna Wolk, advokat David Leffler, jur. kand. Hans Eriksson, jur. kand. Mattias Rättzén, jur. kand. Per Strandbacke, jur. kand. Amanda Humell och jur. kand. Måns Sjöstrand. Det har kommunicerats inom AIPPI Sveriges styrelse och expedieras av AIPPI Sveriges sekreterare, advokat David Leffler.

För AIPPI Sverige

Sanna Wolk

Ordförande

David Leffler

Sekreterare

President	Vice president	Skattmästare	Sekreterare	Webbmästare	Klubbmästare
Sanna Wolk	Kristian Fredriksson	Jonas Westerberg	David Leffler	Kacper Szkalej	Anna Emelie Tarring Fyhrqvist

Internationella föreningen för immaterialrättsligt skydd
Association Internationale pour la Protection de la Propriété Intellectuelle
Internationale Vereinigung für den Schutz des Geistigen Eigentums
International Association for the Protection of Intellectual Property

AIPPI Sverige främjar intresset för och kunskapen om såväl det nationella som internationella immaterialrättsskyddet. Det sker bl.a. genom dokumentation, seminarier och konferenser samt genom att fungera som remissinstans. Genom AIPPI Sveriges verksamhet bidrar vi till en ändamålsenlig och enhetlig utveckling av lagstiftning och rättstillämpning på området, såväl i Sverige som på det internationella planet.

AIPPI Sverige är en del av den internationella föreningen the International Association for the Protection of Intellectual Property (AIPPI).

President	Vice president	Skattmästare	Sekreterare	Webbmästare	Klubbmästare
<i>Sanna</i>	<i>Kristian</i>	<i>Jonas</i>	<i>David</i>	<i>Kacper</i>	<i>Anna</i> <i>Emelie</i>
<i>Wolk</i>	<i>Fredriksson</i>	<i>Westerberg</i>	<i>Leffler</i>	<i>Szkalej</i>	<i>Tarring</i> <i>Fyhrqvist</i>